

18-09-2015

bron: [Museum Soest](#)

Op dinsdag 8 september jl. is met een feestelijke opening het startsein gegeven voor het archeologisch onderzoek aan de Staringlaan. Gedurende drie of vier maanden zal het archeologisch onderzoeksbureau BAAC de vuursteenvondsten opgraven. Eerste stap hierbij is het met een kraanmachine en bulldozer verwijderen van de bovengrond, waar geen archeologische resten in zitten. Vervolgens worden om de 4 meter grondboringen gezet om te kijken op welke delen van het terrein, en op welke diepte de (grootste) clusters met vuursteen zitten. Dit zijn de plekken waar zo'n 10.000 jaar geleden iemand een stuk vuursteen heeft bewerkt tot pijlpunt, mesje of ander stuk gereedschap. Het zand uit de boringen wordt gezeefd, en de vondsten worden bestudeerd in een laboratorium. Inmiddels is de opgraving een kleine week bezig en zijn er al diverse mooie stukjes vuursteen gevonden.

04-03-2016

bron: [AD](#)

Opgravingen uit steentijd op voormalig korfbalveld

Huizenbezitters in en rondom de Staringlaan in Soest moeten niet de illusie hebben dat zij de eerste bewoners op die plek zijn. Achtduizend jaar geleden leefden er al mensen, stelt archeoloog Leo Tebbens.

Met stoere kaplaarzen, regenpakken en een werkoverall speuren de mannen en vrouwen van BAAC, bureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuurhistorie en Cultuurhistorie, op het terrein van het voormalige korfbalveld aan de Staringlaan. Het terrein is omgetoverd tot een opgravingsgebied. Het team zoekt naar resten van bewoners, die hier in de prehistorie zijn neergestreken.

De opgravingen zijn bijzonder omdat ze uit de midden-steentijd (8000-4900 v. Chr.) dateren, dat voor Midden-Nederland zeer uitzonderlijk is. Hoe het leven van die pre-Soesters er heeft uitgezien, laat zich moeilijk vertellen. Hoewel: „Aan de hand van de vondsten kunnen er nu vragen beantwoord worden, bijvoorbeeld hoe de leefomgeving er min of meer uitzag,” stelt Tebbens.

Wasstraat

Omdat het om sporen uit de steentijd gaat, moeten de archeologen minutieus te werk gaan. „We verdelen de putten in rasters van 50 bij 50 centimeter en graven die 5 centimeter uit. Het gaat om

duizenden van die vierkantjes. Het zand wordt vervolgens gezeefd. We beschikken over een 'wasstraat' van kruiwagens, waar het zand wordt weggespoeld. Wat rest, zijn steentjes waartussen we zoeken naar sporen," vertelt archeoloog Leo Tebbens.

Tijdens een vooronderzoek werden enkele artefacten uit de prehistorie gevonden. Het gaat om fragmenten van een pijlpunt uit het mesolithicum, de midden-steentijd. Nu, zo'n anderhalve maand verder, hebben de archeologen al veel meer vondsten gedaan. „Stukjes vuursteen, houtskoolfragmenten, pijlpunten en schrabbers, die gebruikt werden om het vel van een prooi te halen. De mensen leefden toen als nomaden. Wat overblijft, vinden we meestal in afvalputten."

Het bewijsmateriaal van die vroegere bewoning wordt in kleine zakjes opgeslagen in een opslagcontainer. „Kijk, dit stukje vuursteen is waarschijnlijk gebruikt voor het maken van een pijl. Je kunt zien dat de randjes zijn bijgewerkt."

De opgravingen overtreffen de stoutste verwachtingen van Reinier Kalt, archeologisch projectleider van de gemeente Soest. „Er zijn proefboringen gedaan, maar dat zijn een soort speldenprikken. Daarbij hebben we wel wat gevonden, maar dit hadden we niet verwacht. Het is écht een unieke vondst."

Het publiek krijgt komende zaterdag de kans om het terrein te bezoeken. Er zijn tussen 12.00 en 15.00 uur zes rondleidingen. De bezoekers zullen dan van dichtbij de boorplekken, het zeefproces en de vondsten kunnen bewonderen.

Ook vertelt Tebbens tijdens de open dag over de bijzondere opbouw van de bodem. „Op de meeste plaatsen in Nederland is door landbouw of bouw de samenstelling van de bodem behoorlijk verstoord. Dat maakt het moeilijk om archeologisch onderzoek te doen. Op het voormalige korfbalveld in Soest is de bodem nauwelijks verstoord. Dat maakt deze vindplaats bijzonder."

Eind januari moet de klus voltooid zijn. Dan begint het bouw- en woonrijp maken van het terrein, waarop volgend jaar een klein woonwijkje verrijst.

06-06-2016

bron: **AD**

Historie van Soest gaat veel verder terug dan gedacht

Zo'n 9000 tot 5000 jaar voor Christus, in de middensteentijd, was er in Soest al activiteit en bewoning. Jagers en verzamelaars hadden er hutten, maakten er pijltjes en stookten er vuren. Dit maakten onderzoekers van het braakliggende terrein aan de Staringlaan bekend tijdens een presentatie voor de inwoners van Soest.

Met eigen ogen zag Soester Leo Saly, hoe onderzoekers van het archeologisch bureau BAAC het terrein aan de Staringlaan stukje voor stukje en steeds per vierkante meter afgroeven. „Alles ging onder een zeef in een soort kruiwagen onder een kraan. Wat overschoot, werd helemaal uitgedroogd in units."

Interessant

Hij vond het enorm interessant om het allemaal van zo dichtbij te kunnen volgen. De bijzondere opgravingen die het afgelopen jaar werden gedaan, vonden vrijwel in zijn voortuin plaats. Met zijn vrouw Lida woont hij al zo zo'n 35 jaar in de Staringlaan.

„Eerst was op dat terrein een levendige korfbalclub. Daarna heeft het heel lang braak gelegen. Het verloederde helemaal. We lieten er onze hond uit, niet wetende hoe bijzonder de grond eigenlijk was."

In zo'n vier maanden tijd is bij 333 boringen, in twee vlakken met een oppervlakte van zo'n 8515 vierkante meter, veel gevonden. Onder meer ongeveer 58.000 stukjes vuursteen, 6500 splinters natuursteen en 48 haardkuilen, oftewel plekken waar vuurtjes gestookt werden.

„Heel bijzonder was het feit dat de bodem onder de Staringlaan een zo goed als intact bodemprofiel had. Daardoor was alles wat in de grond verstopt lag, nog van zeer hoge kwaliteit", vertelt de projectleider van het onderzoek, Leo Tebbens van Cultuurhistorisch onderzoeksbureau Baac uit Den Bosch.

Vuursteen

Van vuursteen werden werktuigen gemaakt. „We hebben exceptioneel veel pijlpunten gevonden, waaronder bijzondere maretak-spitsen. Ook vonden we een hut structuur in de grond, zoals slechts op één of twee andere plekken in Nederland gevonden zijn. We vonden deze structuur in combinatie met activiteitenkuilen. Voor Nederland uniek", aldus Tebbens.

Jubelend vertelt hij dat hij het een voorrecht heeft gevonden om dit onderzoek te mogen doen. „De Staringlaan is echt een mesolithische schatkamer." Iets uit die schatkamer is vrijdagavond op de presentatie te zien. In een vitrine liggen bewerkt natuursteen, pijlspitsen, maretakspitsen, boortjes en schrapertjes uitgesteld.

Bijzonder

Ook wethouder Janne Pijnenborg kijkt haar ogen uit: „Het komt allemaal uit onze eigen grond van de Staringlaan. Echt bijzonder hoor. Met de vondsten is de geschiedenis van Soest, een heel stuk ouder geworden dan we wisten."

Nader onderzoek gaat nog zeker anderhalf jaar duren. Toch kan archeoloog Milo Verhamme van het Centrum voor Archeologie de vondsten alvast een beetje duiden. Bekend is dat de jagers en verzamelaars uit de steentijd trokken naar plekken waar eten was, dichtbij de dieren.

„De vondsten op de Staringlaan vertellen echter dat het er hier in Soest anders aan toe ging. Het grote aantal van 48 vuurtjes laat zien dat mensen hier langer verbleven dan één tot twee dagen. Waarom? Leefden er meerdere families? Of kwamen bewoners om de paar jaar terug? De stukjes vuursteen wijzen er ook op dat mensen hier langer vertoefden. Wellicht was er een werkplaats? En dan de grote hoeveelheid maretakspitsjes, bijna 30. Dit zijn met de hand gemaakte, verfijnde werktuigen. Die maakte je alleen als je er tijd voor had. Was het een typisch Soester product?"

Op de Staringlaan gaan op 16 juni palen de grond in voor 23 starterswoningen. In de stenen komt metselwerk met een verwijzing naar de plek, in de vorm van gereconstrueerde aardlagen.

Eerst nader onderzoek vondsten

De vondsten op het terrein aan de Staringlaan kunnen nog niet het museum in. Ze worden de komende anderhalf jaar nog nader onderzocht. Na afloop van dat onderzoek bewaart officieel het provinciaal depot voor bodemvondsten van de provincie Utrecht alles wat er ter plaatse is aangetroffen. Maar de gemeente doet haar uiterste best een deel daarvan beschikbaar te krijgen voor Museum Soest. Wat in het museum in ieder geval te zien zal zijn, is een afdruk van de historische bodemlagen.

28-02-2018

[bron: Soester Courant](#)

Gemeente presenteert publieksboekje midden steentijd opgraving

SOEST Er was veel belangstelling voor de midden steentijd opgraving in 2015. De opgraving op de plek waar nu de Jan Wolkershof is, leerde ons nieuwe dingen over de geschiedenis van Soest. Nu de onderzoeken op z'n eind lopen, geeft de gemeente hierover een boekje uit.

Wethouder Pijnenborg is enthousiast over de historische ontdekkingen. „Wat vooraf een 'standaard' opgraving leek – nodig om woningen te kunnen bouwen – levert heel nieuwe informatie op over het leven in de midden steentijd. 10.000 jaar terug woonden er al mensen in Soest. We dachten altijd dat de jager-verzamelaars uit die tijd rond trokken. Maar in Soest bleven ze langer hangen. Deze Soester steentijd-mensen woonden anders, aten anders en leefden anders. Dat ontdekten de archeologen vlak voor kerst 2015 in het zand onder een oud-korfbalveld."

Na afloop van de opgraving in 2015 hebben de archeologen tal van onderzoeken uitgevoerd. Een deel van die onderzoeken loopt nog omdat er zo ontzettend veel vuursteen is gevonden. Maar de hoofdlijnen zijn inmiddels duidelijk.

Uiteindelijk komt er een dik wetenschappelijk rapport over het archeologisch onderzoek. Omdat er vanuit de Soester samenleving veel belangstelling was voor de opgraving, wilde wethouder Janne

Pijnenborg naast het wetenschappelijk rapport ook een boekje voor publiek maken. "Dit boekje laat met fraaie illustraties zien wat de wetenschappelijke ontdekkingen ons vertellen over het leven in Soest in de midden steentijd."

2019

Mesolitisch verblijf en maretakspitsen aan de Staringlaan te Soest De opgraving van een mesolitische 'persistent place'

Woltinge, I., M. Opbroek, L.A. Tebbens, I. Devriendt, E. Drenth

2 delen. Harde kaft. 748 pp. Rijk geïllustreerd. [BAAC Rapport A-15.0124. BAAC 2019](#)

Na booronderzoek zijn vondstclusters geselecteerd voor een opgraving aan de hand van zeefvakken. Bij het zeefonderzoek zijn vuursteen, natuursteen, verkoolde hazelnootdoppen, en houtskool gevonden. Verder kwamen er diverse grondsporen aan het licht, met name kuilen, haardkuilen, en paalgaten.

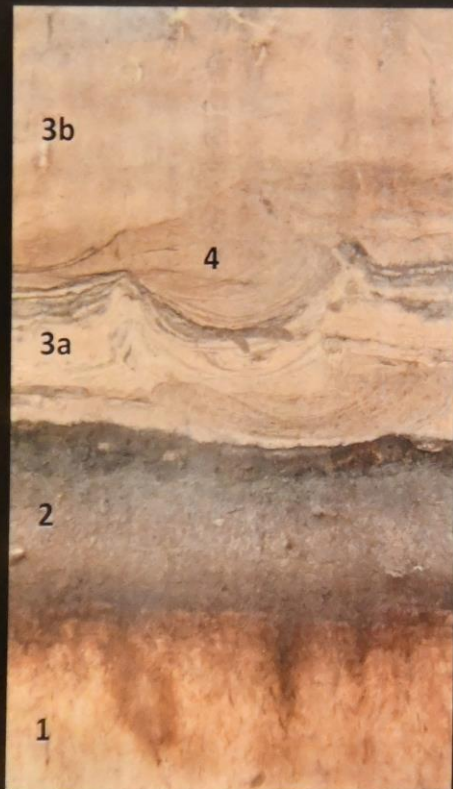
Van grote betekenis voor Nederland en zelfs de internationale gemeenschap was de ontdekking van een midden-mesolitische hutkom, ofwel een woonstructuur. Deze moet omstreeks 7100 voor Christus worden gedateerd. De hutkom was gebouwd met behulp van dieper ingegraven palen. Naast tijdelijke tenten werd er dus ook gewoond in steviger gebouwde verblijven, zoals ook op de locatie Kampen Reevediep.

Met behulp van archeobotanisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat al vanaf 6400 voor Christus het gebied te nat werd voor een langdurig verblijf.

Er was een grote variatie aan vuurstenen werktuigen. Het vuursteen werd in de buurt geraapt.

Een bijzonder stukje bodem van de Staringlaan

Hiernaast ziet u een lakprofiel van een oude bodem. Dit lakprofiel is gemaakt tijdens de archeologische opgraving op de Staringlaan in oktober 2015. Het profiel toont de oude bodem waar de vondsten uit de Midden Steentijd (8800 – 4900 voor Chr.) zich bevonden.

1: Jonger Dekzand II

Het gelige zand waar een groot deel van onze bodem uit bestaat heet dekzand. Het bovenste deel van dat zand, hierheen gewaaid tijdens de Laatste IJstijd (ongeveer 20.000 jaar geleden), heet Jong(er) Dekzand. Dit pakket is soms wel enkele meters dik.

2: Podzol

In het dekzand ontwikkelen zich door in- en uitspoeling van mineralen andere bodemtypen, herkenbaar aan een andere kleur. Deze bodem bevat grijze en bruinige lagen, ontstaan doordat er humeus materiaal in zit, zoals resten van planten. De podzolbodem bevatte de vuurstenen en sporen die tijdens het archeologisch onderzoek werden gevonden. Deze bodem was dus het leefniveau (maaiveld) waar men toen op woonde. In dit geval ongeveer 7000 – 9000 jaar oud!

3: Stuifzand

Het lichtgele zand is stuifzand en een stuk minder oud, dan de bodem eronder. In het stuifzand zie je 2 typen:

- a) onregelmatige laagjes van afwisselend schoon zand en meer donkere (humeuze) lagen. Het zand is ooit hierheen gewaaid. De donkere laagjes zijn plantenresten die hier tussen de verschillende stuiffasen groeiden.
- b) zandlaag, met weinig humeus materiaal. Dit lijkt op een snelle afzetting van veel zand, waarbij planten geen tijd kregen om te groeien.

4. Karrensporen

Over het terrein aan de Staringlaan liep ooit een karrenpad. In het stuifzand zijn karrensporen zichtbaar, waar de wielen lange groeven door het zand trokken. Hier zie je de doorsnede van zo'n spoor, vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen.

5: Bouwvoor (niet zichtbaar op lakprofiel)

Het stuifzandpakket wordt afgedekt door donkere, humeuze grond (bouwvoor) met gras.

Het maken van een lakprofiel

Voor het bewaren en bestuderen van bodemlagen is een handige methode ontwikkeld. Dat gebeurt door lak op een licht schuin bodemprofiel te gieten. De lak dringt tussen het zand de bodem in. Vervolgens wordt een stuk gaas of doek op de bodemwand geplakt. Als de lak is gedroogd, wordt het geheel losgehaald. Het doek kan dan, samen met het meegekomen zand, op een houten plaat worden bevestigd. Dit noemen we een lakprofiel. Zo hoeft bestudering van de bodem niet perse buiten te gebeuren, maar kan het ook gewoon in een museum, universiteit of thuis. Een goed lakprofiel toont alle details van een bodem, zelfs het dunste laagje. Maar een goed gemaakt lakprofiel is niet alleen handig voor bodemonderzoek, het is eigenlijk ook een kunstwerk op zich!

Het lakprofiel is vervaardigd door Dhr. prof. dr. J. Sevink van de Universiteit van Amsterdam. Het lakprofiel is een schenking van de Gemeente Soest aan Museum Soest ter ere van de afronding van de archeologische opgraving aan de Staringlaan in 2015.

in meer detail

